

LBRIS

We know
books

Magda Marin

*Tristetea
trădătorilor*

r o m a n

E I K O N

București, 2024

Am luat caietul, gândindu-mă aproape cu frică să pornesc să scriu. Am în fața ochilor o singură imagine: pata aceea vineție care pornea de la tâmplă, se întindea pe tot obrazul și se oprea la jumătatea gâtului. Nu cred că te-ai obișnuit vreodată cu ea, încercai să o ascunzi cât puteai de tine, de lume. Mi-e greu să-mi imaginez ce va deveni această carte, cum voi putea vorbi despre tine, Iris, fără să tai în carne vie, fără să îndrept spre mine lama cuțitului meu egoist. Fără să zdrelesc chipul tău, fără să adâncesc și mai mult suferința ta, fără să-ți rup inima în două, deși știu că ai pățit-o de atâtea ori aruncând în jurul meu și al tău durerea atroce a egoismului meu ucigător de povestitor. Și mi-e milă de mine, omul tuturor răutăților și lașităților posibile. Dar trebuie să fac asta. Stau în fața caietului meu, cuprins de o nerăbdare vecină cu febrilitatea, un zbor nesăbuit al cărui final nu-l cunosc. Cine va cădea, cine va continua, unde vei fi tu la capătul drumului, unde mă voi găsi eu când totul se va sfârși?

Iris fusese o fetiță cuminte, blândă, acel gen de copil pe care și l-ar dori oricine. Putea să se joace singură ore în șir, să mute păpușile dintr-un loc în altul, să facă tunele din cuburi colorate, să deseneze figuri hierate cu același creion până se tocea, să stea la fereastră mult timp privind pomii din curte, florile mici și viu colorate care mărgineau aleile, să se închipuie cine știe ce prințesă într-un palat ruinat.

Când mama ei s-a recăsătorit, bărbatul a venit în casă cu o fetiță. O ținea strâns de mână și i-a prezentat-o lui Iris drept „sora ta”. Iris a privit-o pe fetița mult mai înaltă decât ea, lungă și slabă, cu un păr aproape roșu și cu ochii de smarald. Fetița cea nouă a fost pusă în cameră cu Iris, iar ea, zile și săptămâni întregi, nu a scos un cuvânt, doar o privea pe furiș pe această „soră”, neînțelegând la început de ce este „sora” ei, ea nu avea nevoie de nicio soră, se simțea bine așa cum era. Și-a strâns toate jucăriile într-o cutie și, de câte ori voia să se joace, tot singură, firește, scotea câte un cub, sau câte o păpușă, sau creioanele colorate și se retrăgea fie în colțul camerei, fie în grădină, ca să se joace singură și nimeni să nu-i atingă jucăriile.

Într-o dimineață, când s-a trezit, a văzut-o pe sora cea roșcată așezată pe vine, în fața cutiei de carton și privind. Nu atingea nimic, doar privea. Afară era frig, ploua, prin geamul întredeschis intra un vânt rece, neprietenos. S-a dat jos din pat, cu picioarele goale, cu cămășuța subțire care-o făcea să tremure, și s-a așezat în spatele roșcatei. Ea a simțit-o, s-a întors și ochii i s-au oprit pe picioarele mici, apoi pe corpul care tremura. „Ia șosetele mele”, i-a spus și și-a scos cu o mișcare rapidă ciorapii, apoi a tras de pe scaun un pulover alb pe care i l-a întins. Iris le-a

luat automat nedezipindu-și privirea de fata bună, care părea că are grijă de ea. „Mă cheamă Sonia”, i-a auzit glasul, „nici mie nu îmi place, dar acum sunt sora ta. Nu vrei să ne jucăm împreună?” Sonia era cu un cap mai înaltă decât Iris, probabil le despărțeau câțiva ani buni, tot farmecul ei se oglindea în părul roșu, atât de neobișnuit, și în dinamica ei. Spre deosebire de Iris, care era un monument de liniște, Sonia nu stătea o clipă locului, cerceta, se mișca mereu ca și cum cineva ar fi mânăat-o tot timpul din spate. „De ce ești sora mea?”, a întrebat-o Iris și din privirea ei Sonia a înțeles că cea mică nu pricepea nimic. „Pentru că mama mea a murit, Tata s-a recăsătorit cu mama ta și așa noi am devenit surori”. „Dar când s-au căsătorit?” „Habar n-am. Au găsit ei timp, cred că nu ți-au spus ca să nu te necăjească. Probabil că tatăl tău a murit”. Iris a sărit ca un arc aproape țipând: „Tatăl meu nu a murit. A plecat. Nu e mort, nu e mort!” Glasul ei era ascuțit, ca și cum suferise o mare nedreptate, o jignire peste măsură, tatăl ei era în viață, putea veni oricând înapoi. „Eu îl aștept să se întoarcă, nu vreau ca tatăl tău să fie tatăl meu. Eu am tată”. Sonia a privit-o blând, a luat-o de după umeri și i-a șoptit încet, cât a putut ea de preventiv: „Nu-l mai aștepta, nu se va mai întoarce”. Cât era ea de blândă, în Iris s-a zvârcolit ceva brusc, s-a întors spre Sonia și a început s-o lovească din toate puterile, fără să se uite unde dă. Sonia nu se împotriva, o privea cu ochii larg deschiși, primind loviturile cu resemnare. Când a văzut că cea mică a obosit, a tras-o lângă ea pe marginea patului. I-a prins umerii, apoi a întors-o spre ea. „Sunt sora ta”. Fetitele au stat o clipă nemișcate, apoi s-au luat în brațe și s-au legănat preț de câteva secunde

până când respirația lui Iris s-a liniștit. În cele din urmă, s-au ridicat de pe pat, s-au apropiat de cutia de carton și au început să-și împartă, în tăcere, jucăriile.

Iris ieși cu șevaletul în curte, își dădu seama că nu și-a luat cafeaua și reveni în casă, umplu ceașca, puse pe o farfurioară câțiva biscuiți cu cremă și se întoarse la măsuță. Se uită la grădina din jur, era dimineață și frunzele pomilor încă aveau pe ele boabe de rouă ca niște mărgele translucide. Privi cerul. Pe o parte senin, pe cealaltă plin de nori albi, diafani, cu margini subțiri, cenușii ca un argint estompat. „De acolo va veni ploaia”, își spuse bucurându-se pentru că ploaia era lucrul care-i plăcea cel mai mult în natură. „Poate pentru că sunt zodie de apă”, râse ea încet, mirosind aerul umed. Căderea de apă, indiferent cum era ea, suavă, sau agitată, sau ca o perdea prin care nu mai putea vedea, îi aducea o liniște fără margini, o purta într-un cerc integrat perfect în natura din jur făcând-o să se simtă frunză, floare, greiere, gărgăriță, zile, nopți, plutind pe deasupra a tot ce era cunoscut și intrând în spațiul interstelar într-o călătorie fantastică, formatoare. Nevăzutul, neatinsul erau ale ei atunci.

Coborî ochii pe șevalet, aducându-și aminte că are de lucru. În sticla telefonului mobil își văzu chipul. Se privi cu indiferență, zăbovi câteva clipe pe obrazul schilodit de pata aceea oribilă și atunci, ca într-un vârtej al timpului răsucit, văzu alături chipul Soniei. Ce obraz curat avea Sonia! Alb-auriu ca pojghița unei scoici. Scoica era obrazul, iar perla era sufletul ei. Singura ei dragoste curată, inocentă fusese pentru Sonia, pentru fetița pe

care la început nu o suportase, o considerase o intrusă, o respinsese chiar violent. Ce putea fi mai rău pentru un copil decât să nu i se dea voie să se joace cu alt copil? Iar Iris nu o lăsase la început pe Sonia nici măcar să se apropie de cutia cu jucării. Roșcata nu protesta, doar se uita la sora ei care se juca departe de ea, stând cu spatele, ignorând-o. Dar Sonia nu zicea nimic, parcă știa că va veni și timpul ei, cum de altfel și venise.

Se așează în fața șevaletului, privi pânza începută și puse câteva tușe de culoare. Era nemulțumită. Se opri. Se opri pentru că înțelese ce o împiedica din lucru. Era amintirea unei după-amieze în care cele două fetițe stăteau pe jos în cameră și tăiau mici bucăți de hârtie. Erau „banii” cu care ele se jucau „de-a magazinul”. Pregătiseră cutiuțe cu praf, semințe, mici bomboane, așchii de pom, sare furată din bucătărie, coji de mere și boabe de fasole pe care le rânduiseră ca marfă. Una era vânzătoarea, cealaltă, cumpărătoarea. Paradoxul era că atât de mult munceau până aranjau „produsele” și „banii”, încât, când le venea vremea să înceapă jocul, erau frânte de oboseală. Pufneau în râs și, de cele mai multe ori, dădeau cu picioarele în tot ce pregătiseră și amânau jocul. În acea după-amiază, Iris se lovise la un deget pentru că nu fusese atentă și scăpase peste mână un scaun care trebuia să servească drept „raft” în magazinul lor imaginar. Un firicel de sânge se scurgea încet pe lângă unghia mică, fragilă. A început să plângă ușurel, fiindu-i rușine că se smiorcăie pentru așa puțin lucru, dar Sonia s-a apropiat de ea, i-a luat degetul și l-a lipit de pieptul ei. Atunci Iris a simțit bătaile inimii Soniei și a început să plângă și mai tare. Toată dragostea acelei surori venite peste noapte în viața ei înainta spre

ea în valuri. Sonia i-a atins obrazul cu mâna liberă și a privit-o în ochi, „trece, ai să vezi, ți-am dat inima mea, trece”. Și atunci Iris a înțeles că Sonia era prima ființă care nu se uitase niciodată la ea ca la o fetiță cu fața hidoșită de pata aceea oribilă. Părea că n-o vede, că nu e acolo. Sonia o trata ca pe un om normal, ca și cum obrazul ei era curat, erau amândouă la fel. Refăcând timpul, Iris își aminti că Sonia nu făcuse niciodată aluzie la pata aceea dizgrațioasă care la un copil poate fi o durere mortală.

Privi cerul care se acoperea ușor-ușor de norii aceia argintii ce păreau să devină din ce în ce mai grei, inima i se zbătu o clipă ca un pui de rândunică speriat, apoi se liniști și porni să picteze, în vreme ce primii stropi de ploaie udară marginea șevaletului. Se ridică și deschise umbrela pentru că nu voia să intre în casă. Ploaia o stimula cel mai mult, iar umbrela mare, ca de restaurant, o acoperea bine atât pe ea, cât și șevaletul și-i dădea siguranță, dar și plăcerea de a simți cum cerul se revarsă în jurul ei fără s-o atingă, dându-i impresia că e acolo, în plină cădere de apă, în secvențele picăturilor, în clipocitul pământului, în perdeaua gri-opal care o izola de tot restul lumii.

Într-o dimineață, când s-a trezit, Sonia nu era în pat lângă ea. S-a ridicat și s-a dus la fereastră. A văzut-o. Stătea în ciubărul din mijlocul curții, goală-puşcă, și fluiera o melodie a copilăriei: melc, melc, codobelc. Iris a deschis fereastra și zgomotul a făcut-o pe Sonia să întoarcă fața către ea, o față zâmbitoare, luminoasă. I-a făcut semn, „hai încoace, vino în ciubăr!” Iris a ieșit

tiptil să n-o observe cineva din casă, s-a apropiat de Sonia văzându-i clar trupul prin oglinda apei. Sonia era slabă, brațele și picioarele îi erau subțiri, parcă neajutorate, iar privirea lui Iris s-a oprit pe sânii îmbobociți ai surorii ei, cu sfârcurile întărite de răcoarea apei. „Hai, intră și tu!” Iris s-a codit, s-a uitat de jur-împrejur, „nu te vede nimeni, suntem numai noi”. Atunci și-a scos sfioasă cămașa de noapte și s-a chinuit puțin să intre în ciubăr. Sonia s-a ridicat s-o prindă de mână și atunci Iris a văzut pata aceea de păr roșcat din josul corpului Soniei. La început s-a speriat, și-a privit propriul corp și a văzut că ea nu are nici sâni, nici smocul acela de păr obraznic. Sonia a ajutat-o să intre, i-a turnat apă pe umeri și a întors-o spre ea. „Tu ești mică. Vei avea și tu ca mine peste câțiva ani. Eu sunt aproape femeie”. Iris și-a lăsat ochii în jos rușinată, dar și nemulțumită, ei îi plăcea corpul ei, fără sâni sau altceva. Au stat așa și s-au bălăcit până când pielea lor a devenit ca un pergament. Atunci au ieșit din ciubăr, și-au luat hainele de pe jos și au alergat în casă pe vârfurile picioarelor ca să nu fie auzite. Sonia fugea în față, iar Iris o privea înțelegând că brațele și picioarele subțiri ale surorii ei erau de fapt foarte frumoase, părul Soniei se revărsase creț pe spate ca o mantie udă și purpurie, iar Sonia era cel mai frumos lucru pe care îl văzuse vreodată. Când au intrat în camera lor, Sonia s-a șters cu un prosop și a șters-o și pe Iris care începuse să plângă încetișor. „De ce plângi?” „Pentru că ești atât de frumoasă!” Sonia a întors-o spre ea, i-a atins cu degetele încă ude obrazul schingiuit și i-a șoptit: „Tu ești mai frumoasă decât mine. Pentru că ești o fetiță bună. Eu sunt rea”. Iris a privit-o intens în ochi. Sonia i-a luat mâna și